

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för veterinärmedicin och
husdjursvetenskap

Institutionen för biomedicin och veterinär
folkhälsovetenskap

Wild animal selfies

Det nya turismfenomenets påverkan på välfärd och bevarande
av bengalisk tiger, *Panthera tigris tigris*, och brunhalsad
tretåig sengångare, *Bradypus variegatus*

Jenny Lindholm

*Uppsala
2018*

Wild animal selfies – Det nya turistfenomenets påverkan på välfärd och bevarande av bengalisk tiger, *Panthera tigris tigris*, och brunhalsad tretåig sengångare, *Bradypus variegatus*

Wild animal selfies – The new tourism phenomena and its effects on the welfare and conservation of *Panthera tigris tigris* and *Bradypus variegatus*

Jenny Lindholm

Handledare: *Jens Jung, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa*

Examinator: *Maria Löfgren, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap*

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E

Kurstitel: *Självständigt arbete i veterinärmedicin*

Kurskod: EX0700

Program/utbildning: *Veterinärprogrammet*

Utgivningsort: *Uppsala*

Utgivningsår: 2018

Serienamn: *Veterinärprogrammet, examensarbete för kandidatexamen*

Delnummer i serien: 2018:56

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: *Wild animal selfie, Djurturism, bevarande och välfärd, brunhalsad tretåig sengångare, bengalisk tiger, djur som fotorekvisita*

Key words: *Animal tourism, wild animal selfie, bradypus variegatus, panthera tigris tigris, Welfare and conservation*

**Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences**

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning.....	1
Summary.....	2
Inledning	3
Material och metoder	3
Litteraturoversikt	4
Allmänt om turism.....	4
Djur och människan	4
Selfies.....	4
<i>Panthera tigris tigris</i> i Thailand.....	5
<i>Bradypus variegatus</i>	6
Diskussion	7
Djurvälfärd och stressfaktorer i fångenskap.....	7
Välfärd hos <i>Panthera tigris tigris</i> på tigerparkerna.....	7
Välfärd hos vilda <i>Bradypus variegatus</i>	8
Bevarande av <i>Panthera tigris tigris</i>	9
Bevarande av <i>Bradypus variegatus</i>	9
Wild animal selfie fenomenet.....	10
Turister medvetenhet och vilja att förändra.....	11
Alternativ turism	11
Framtiden.....	12
Utökade studier och problem som uppstått i arbetet.....	13
Slutsats.....	13
Litteraturförteckning	15

SAMMANFATTNING

Wild animal selfies är ett relativt nytt fenomen som under senare år växt explosionsartat. Tack vare sociala medier kan vi nu dela med oss av information till hela världen och många eftersträvar nu den positiva respons som råder för bilder som är tagna på en själv där man håller ett vilt djur som fotorekvisita.

Det här arbetet syftar till att undersöka huruvida välfärden och bevarandet för den bengaliska tigern, *Panthera tigris tigris*, som hålls i fångenskap i Asiens tigerparker samt den vilda brunhalsade tretåiga sengångarna, *Bradypus variegatus*, som återfinns i Sydamerikas regnskog, påverkas av denna nya turistaktivitet. Hur ser framtiden ut och skiljer de sig nämnvärt från varandra?

Som djurhållningen ser ut idag är välfärden för båda arterna undermålig. Sengångarna är svåra att hålla i fångenskap och även om de fångas från det vilda och endast hålls i kortare perioder är det troligt att många individer dör. Tigrarnas miljö brister på flertalet punkter, däribland saknar de ofta tillräckligt stora utrymmen och tillgång till rätt diet, vatten och berikning. Interaktionen och närkontakten som uppstår under fotograferingstillfället bidrar även den ökade stress hos de båda djurslagen.

Ingen av attraktionerna har heller någon positiv effekt på bevarandet av arten. Problemet är som störst hos de utrotningshotade bengaliska tigrarna eftersom de individer som avlas fram i parkerna antingen är hybrider eller saknar genetisk diversitet. Sengångarna är inte lika utsatta och eventuell bevarandeproblematik kan endast bli bekymmersamt om handeln fortsätter.

Många turister är inte medvetna om de negativa konsekvenser som deras besök innebär för djuren. Information, lagstiftning och sociala medier är dock effektiva verktyg som i framtiden bör användas för att kontrollera fenomenet. Andra typer av djurturism, exempelvis safari, skulle också kunna vara ett bättre alternativ för de drabbade djurslagen.

SUMMARY

Wild animal selfies is the new animal tourism phenomena which have grown incredibly fast during the latest couple of years. Thanks to social media, we can now share information to the whole world, and many now strive for the positive response for images that have been taken with a wild animal as photo props.

This essay aims to investigate how this new tourism industry affect the animal welfare and conservation of two of the most commonly used animals: The Bengal tiger, *Panthera tigris tigris*, that are bred in tiger parks in Asia and the brown throated three toed sloths, *Bradypus variegatus*, which are taken from the rainforests in South America. How does the future look like and are there any differences between the species?

The animal welfare is concluded to be poor for both species. It is difficult to keep sloths in captivity and it is suspected that many of the captured individuals die in a short period of time. The tigers can often not fulfil basic needs and are suffering greatly in captivity. The interaction with humans during the photographs does also induce stress to both animal species.

None of the attraction has a positive effect on the conservation of either species. The tigers are the ones that are most affected due to their endangered status and deficient genetic diversity. The conservation of the sloth is not a concern for now, but this could possibly change in the future if the illegal trade continues.

Many of the tourists are not aware that their visits affect the animals negatively. Legislations, social media and information could however be powerful tools to change this. Other types of animal tourism could also be promoted as a better option that satisfy both the needs of humans and animals.

INLEDNING

Den globala turismen är idag en starkt styrande kraft. Varje år omsätter industrin mångmiljardbelopp och antalet resande turister fortsätter att öka i allt snabbare takt (UNWTO, 2017). Turisterna vill komma närmre djurlivet samtidigt som de blivit mer måna att värna om djurens välfärd och naturens resurser. Ur denna tankegång har en ny typ av gren ökat explosionsartat, de så kallade "wild animal selfies". Fenomenet går ut på att man ska ta ett foto av sig själv tillsammans med ett vilt djur för att sedan lägga ut detta för allmän beskådan på sociala medier (National encyklopedin, 2018). Turistindustrin har uppmärksammat den nya trenden på marknaden och fotograferingsmöjligheter erbjuds numera både i det vilda och på djurparker. Aktiviteten kan verka harmlös för besökarna men samtidigt så kommer det allt fler artiklar från bland annat National Geographic som hävdar den precisa motsatsen (Daly, 2017). Instagram som är en av världens största forum för sociala medier med över 800 miljoner användare (Instagram, 2018) införde nyligen varningstexter vid foton som bland annat taggats med "slotselfie", "tigerthailand" eller "elephantride". Meddelandet påminner användare om att djuren eller naturen i fotografierna kan ha skadats i aktiviteten (Mills, 2018).

Fenomenet känns alltmer aktuellt. Hur många har inte känt sig frestade att själva få hålla i ett exotiskt djur som man kan briljera med under semester? Ju mer man funderar över det desto mer frågor väcks. För hur ser det egentligen ut bakom kulisserna, och är djurfotona lika harmlösa som vi vill tro att de ska vara?

Det här arbetet syftar till att titta på hur det kan gå till när turister besöker två av de populäraste vilda djur som används som fotorekvisita: de vilda brunhalsade tretåiga sengångarna, *Bradypus variegatus*, i Sydamerikas regnskog samt de bengaliska tigrarna, *Panthera tigris tigris*, som hålls i Asiens tigerparker. Fokus ligger på att besvara frågeställningen huruvida attraktionerna påverkar bevarandet och välfärden hos de olika arterna, men också hur de skiljer sig från varandra. Är den ena bättre än den andra och hur ser framtiden ut? Kan fenomenet rättfärdigas och leva vidare, om inte, vad behöver göras för att detta ska kunna ske?

MATERIAL OCH METODER

En litteraturstudie har gjorts genom sökningar bland databaserna Google Scholar, PubMed, Web of Science samt Scopus. Google har även använts för att söka upp vissa sidor som omnämnts i artiklar eller verkat vara aktuella inom ämnet. För att få en överblick av ämnet så gjordes först en bred sökning med sökord så som "ecotourism", "wildlife tourism", "wildlife tourism attractions (WTA)", "animal selfie" och "animal tourism". Efter att ha översiktsläst en del artiklar så komprimerades sökningen på specifika djurslag och platser med sökord som "panthera tigris tigris", "Tiger tourism thailand" och "sloth". Sökorden användes både separat eller kombinerades med orden "tourism" eller "photo". Ämnet som den här uppsatsen tar upp är fortfarande relativt nytt vilket gjorde att det endast fanns ett begränsat antal studier och publicerade artiklar inom det avgränsade området. Samtliga artiklar som berörde fenomenet eller enbart belyste delar av djurhållningen lästes därför igenom i sin helhet innan de beslöts för att användas eller ej.

LITTERATURÖVERSIKT

Allmänt om turism

Den globala turismen räknas som en av de största och mest snabbväxande industrierna i världen med en omsättning på 1220 miljarder US dollar år 2016. Den är numera jämförbar med världens oljeexport och spelar en viktig roll för samhällets sociala och ekonomiska utveckling. Möjlighet till kulturutbyte, arbetstillfällen, ekonomisk tillväxt, industrialisering av utvecklingsländer samt skydd av natur och klimat är bara några av de fördelar som omnämns i samband med turistlivets olika aktiviteter (UNWTO, 2017).

Wildlife tourism är en undergren till ekoturismen, ett av de segment inom turistsektorn som får allra flest nya besökare varje år (UNWTO, 2017) och troligtvis utgör omkring 20% av den globala turismen (Moorhouse *et al* 2015). Begreppet innefattar turism som riktar sig till aktiviteter då man får titta på vilda djur i deras naturliga miljö eller vilda djur som hålls fångenskap. Det är troligt att den fortsatta tillväxten kan öka trycket på de platser som erbjuder möjligheter att se och interagera med djur, vilket i sin tur kan påverka deras djurpopulationer och habitat. För att utveckla hållbar turism är det därför viktigt att ha långsiktiga mål som inkluderar en flexibel plan som även involverar de lokala samhällena (INTOSAI, 2013).

Djur och människan

Anledningen till att djurturismen ökar så kraftigt är i regel ganska enkel, interaktioner med djur och natur får oss att känna oss tillfreds och vårt psykiska välmående ökar. Det finns dock olika teorier om varför vi människor har ett så nära emotionellt band till djuren. Biophilia hypotesen hävdar att bandet är evolutionärt, dvs att vår uppskattning till naturen finns kodat i vårt DNA och har hjälpt oss att överleva genom åren. Andra hypoteser så som attention restoration menar istället på att naturen endast är ett effektivt sätt för oss människor att koppla av och ladda om våra batterier (Curting, 2009).

Orams (2002) diskuterar även att interaktioner med naturen utgör en fundamental byggsten för människan där närkontakt med djur spelar en nyckelroll. Kombinationen av den mediala uppmärksamheten av djur och miljön, exempelvis Discovery Channel, samt att möjligheten att interagera med naturen hela tiden minskar skulle kunna vara orsaken till att efterfrågan för ekoturism ökar. Djuren har även sedan urminnes tider spelat en viktig roll i både i vår religion samt kultur.

Selfies

Mellan år 2014 och 2017 ökade antalet selfies med vilda djur med 292 %. Av dessa bilder var 40 % så kallade "dåliga selfies" som enligt World Animal Protection (2017) definieras av att man kramar, håller eller interagerar olämpligt med ett vilt djur (World Animal Protection, 2017). Fotografering anses vara en viktig del av resandet, man vill dokumentera för att minnas vad man gjort men också för att förlänga känslan man upplevde vid fototillfället (Flaherty & Choi, 2016). Fotografierna som delas på sociala medier kan också användas för att uttrycka och skapa en önskvärd bild av personen som lägger upp dem. Det är då vanligt att man i första hand

reflekterar över vilka typer av bilder som publiken tycker om att titta på (Sheungting Lo & McKercher, 2015).

***Panthera tigris tigris* i Thailand**

Den bengaliska tigern är ett opportunistiskt rovdjur som framförallt återfinns i Indien och tropiska delar av Asiens skogar. Populationen har minskat kraftigt under de senaste årtiondena och 2011 uppskattade IUCN att den globala populationen endast bestod av 2376 individer (Chundawat *et al.*, 2011).

Tigerparker

Tigerturismen är en av alla djurattraktioner som genom tiden förändrats för att tillmötesgå den nya marknaden. Många tigerparker i Asien erbjuder numera turisterna möjlighet att klappa och ta fotografier med djur som endast hålls i fångenskap i underhållande syfte (Cohen, 2012). Under World Animal Protections (2016) fallstudie av olika tigerparker så beräknade man att 830 tigrar hölls i fångenskap i Thailand år 2016, men siffran är förmodligen högre och uppgår troligtvis till 1500 individer. Det konstaterades även att attraktionen expanderar och blir allt vanligare.

Tigerparkerna i Thailand har varit aktiva i åtminstone 20 år och bedriver själva så kallad snabbavel i syfte att producera så många ungar som möjligt (Schmidt-Burbach *et al.*, 2015). Ungarna tas vanligen ifrån sina mödrar i ung ålder för att präglas på sina skötare. Vid besök kedjas de fast genom kättingar eller pålar i marken och hålls tillbaka med korta koppel. Turisterna får närma sig tigern bakifrån för att klappa den, samtidigt som en anställd tar ett fotografi. Djuren är oftast lugna under hela processen och kan för besökarna uppfattas som tama, men det kan antas att detta endast är en effekt av hur djuren reagerar under human kontroll (Cohen, 2012).

Välfärd i fångenskap

När djuren inte används så sitter de vanligtvis två och två i små karga burar eller så hålls de i grupp på upp till 12 individer i en betonggrop. Det har även observerats att djuren haft en begränsad tillgång till vatten i många parker (Schmidt-Burbach *et al.*, 2015). De många besökarna bidrar till höga och störande ljud och ökad aggressivitet eller stereotypier så som boxvandring eller svansbitning förekommer när djuren inte längre klarar av att hantera den stress som de upplever. Under World Animal Protections fallstudie så beräknades dessa beteendeförändringar uppgå till 12 % av de undersökta djuren (World Animal Protection, 2016).

Två olika oberoende fallstudier bedömde att tigrarna som levte på olika parker, men under samma beskrivna förhållanden, hade en välfärds-poäng mellan 2 och 6 på en tiogradig skala. I poängsystemet så har man bland annat tagit hänsyn till underhållsintensitet, hantering, ljudnivåer, möjlighet till rörelse och sociala interaktioner (Schmidt-Burbach *et al.*, 2015; World Animal Protection, 2017).

Nya studier som gjorts på tigrar som vistats på Indiska zoon har visat på att det finns ett tydligt samband mellan förhöjda kortikostereoidnivåer i faeces, som är ett tecken på långvarig stress, samt uttryck av stereotyp beteende. Prevalensen av det stressrelaterade beteendet minskande i takt med att storleken på inhägnaden ökade samt med olika typer av berikning, så som tillgång till pool och stenar. Man kunde även se att den sociala delen var viktigt för hur tigrarna upplevde sin situation. Sociala interaktioner inom arten och djurhållarnas attityder till tigrarna spelade en betydande roll för deras välfärd (Vaz *et al.*, 2017).

Bradypus variegatus

De tretåiga sengångarna är ett trädlevande djur som uteslutande återfinns i Central och Sydamerikas tropiska regnskog (IUCN, 2014). Arten tillhör familjen trögdjur och har en mycket långsam metabolism. Den energifattiga och toxinrika kosten leder till att de kräver mycket vila samt har svårt att reglera sin kroppstemperatur själva. De måste därför utnyttja omgivningens temperatur genom att byta kroppsposition samt förflytta sig mellan sol och skugga. Eftersom de måste vila runt 17-18h om dygnet så vilar de därför i kortare perioder (Giné *et al.*, 2015).

Sengångare som fotorekvisita

Till skillnad från tigrarna som avlas upp i inhägnade parker så tillfångatar man vilda sengångarna direkt från regnskogen. Djuren hålls ofta i fångenskap under kortare perioder under vilka de används som fotorekvisita för betalande besökare (Daly, 2017). Studier som gjorts i Manaus, Brasilien, visar på att denna aktivitet är vanlig och år 2016 så erbjöds turisterna närkontakt med sengångare på 70% av 17 olika undersökta guidade turer genom regnskogen. Djuren hölls då i grupper om 2-4 djur som turisterna kunde turas om få hålla upp och krama om samtidigt som guiden tog en bild (D´Cruze *et al.*, 2017).

World Animal Protection har genom en algoritm beräknat att 70% av sengångarna som använts i selfies på Instagram var i bilder där de kramas, används som rekvisita eller hålls upp av människor. Inom några minuter så hålls de i snitt av 5 personer vilket troligtvis inducerar stress hos de vilda djuren. Fel sorts hantering är också något som förekommer. Sengångarna behöver stöd av grenar för att hålla upp hela sin kroppstyngd men många gånger håller man dem i armarna eller klorna vilket kan leda till felbelastningsskador. När de inte hanteras så har man observerat att en del lämnas kvar ensamma på golvet, alternativt binds fast i träden med rep (World Animal Protection, 2017).

Välfärd i Fångenskap

Sengångarna är på grund av sin komplicerade biologi svåra att hålla i fångenskap. Individer inom arten är ofta födospecialister vilket resulterar i att det är svårt att tillgodose dem med tillräckligt mycket och korrekt föda. Närmare hälften av avkommor som räddas ifrån fångenskap och tas in på rekreationsanläggningar dör under rehabiliteringen (Silva *et al.*, 2014). Man tror att stressen som djuren utsätts för, vid tillfångatagandet till turistanläggningarna, är en stark bidragande faktor till den höga dödligheten. Mödrarna har en stark försvarsinstinkt och

det är därför inte heller sällan att även de avlider när deras avkommor tillfångatas (Moreno & Plese, 2006).

DISKUSSION

Djurvälfärd och stressfaktorer i fångenskap

En utbredd och enkel definition som kan användas för att beskriva djurvälfärd är de fem friheterna vilka inkluderar:

- Frihet från törst, hunger och malnutrition.
- Frihet från obehag orsakat av omgivningsmiljön.
- Frihet från sjukdom, skador och smärta.
- Frihet från ångest och rädsla.
- Frihet till att uttrycka naturligt beteende.

Kriterierna är från början framtagna för att bedöma välfärden hos våra produktionsdjur men de går likväl att använda sig av för att bedöma välfärden hos andra djur som hålls i fångenskap (FAWEC, 2001).

Morgan och Tromborg (2007) har sammanställt potentiella stressorer hos djur i fångenskap och kom då fram till att avsaknad av kontroll av sin närmiljö är den faktor som alla djur i fångenskap, oavsett art, lider mest av. Djuren kan till exempel inte själva styra när och hur mycket ljus, ljud, lukter, födointag och temperaturer de vill utsättas för. De har ofta inte heller kontroll över sociala interaktioner eller möjlighet att undvika situationer som de upplever som stressande. Samtidigt är det även möjligt att en för förutsägbar miljö också kan bidra till utvecklandet av oönskade beteenden. Stereotypier eller förändrat beteendemönster kan exempelvis utvecklas på grund av understimulans eller tristess.

Att kunna garantera djurs välfärd i fångenskap är således komplext. Uppfyller man de fem frihetskriterierna så minskar man den stress som djuren upplever markant, men det är förmodligen svårt att eliminera alla stressfaktorer för djur i fångenskap. Stress är en naturlig överlevnadsrespons, men det etiska problemet ligger egentligen i den förmodade långvariga stress som djuren utsätts för under vår omsorg, vilken enligt Sheriff med flera (2009) senare kan resultera i både sänkt reproduktion och hälsa.

Välfärd hos *Panthera tigris tigris* på tigerparkerna

Välfärden hos tigrarna som vistas i de beskrivna tigerparkerna är på det stora hela mycket undermålig. Ser man till de fem friheterna kan man konstatera att tigrarna i många fall varken har frihet från törst eller frihet från obehag och eventuell rädsla för djurskötare. Tigrarna har inte heller möjlighet att uttrycka naturliga beteenden. De saknar exempelvis rörelsefrihet eftersom det inte är möjligt att konstruera burar som är tillräckligt stora för maximalt välmående under en längre period. Samtliga studier som tagit hänsyn till djurens välfärd har även de poängsatt den med låga, eller negativa siffror (Schmidt-Burbach *et al.*, 2015; Moorhouse *et al.*, 2015; World Animal Protection, 2017).

Utöver detta har det även observerats att tigrarna ofta har en olämplig diet, dåligt med skugga samt skador som tyder på att en del individer blir slagna. Djuren som vistas i de små burarna kan även sakna berikning (Moorehouse *et al.*, 2015), vilket betyder att man även där går miste om en metod som kan användas för att öka välfärden. Det stereotypa beteende som uppvisats hos de aktuella tigrarna är även det ett exempel på en bristande välfärd.

Om de sociala interaktionerna med djurskötarna har betydelse för djurens välmående så bör det, enligt min åsikt, även vara stressfullt för tigrarna att möta många okända människor som förmodligen alla har olika attityder och inställningar till situationen. Tidigare nämnda kriterier uppkommer främst vid hållningen av djuren men om teorin angående sociala möten är korrekt så betyder det att även fotoaktiviteten i sig påverkar välfärden negativt.

Det spekuleras även huruvida man använder lugnande medel för att öka säkerheten och göra tigrarna mer medgörliga vid kontakten med turister. Detta skulle i så fall gå emot Cohens (2012) teori om att djuren endast uppfattas som lugna på grund av den starka humana kontroll som djurskötarna tillämpar. Det finns dock inga vetenskapliga eller tillförlitbara källor som kan bekräfta detta och påståendet får därför lämnas obesvarad i den här diskussionen.

Välfärd hos vilda *Bradypus variegatus*

Samtidigt som sengångarna har ett stort sömnbehov så är det även viktigt för dem att återhämtningen sprids ut under hela dagen för att deras temperaturreglering ska fungera normalt (Giné *et al.*, 2015). Ur välfärdssynpunkt kan detta vara ett problem när de hanteras av turister under stora delar av dygnet, eftersom deras basala behov inte kan uppfyllas. Det är också möjligt att djuren upplever ytterligare stress när de inte heller har kontroll över när det är lämpligt och tryggt att återhämta sig. Monique Pool som arbetar som specialist på sengångare för the International Union for Conservation of Nature, IUCN, bekräftar även i en intervju med National Geographic att sengångares hjärtfrekvens kan öka upp mot det extrema när de hanteras av okända människor. Vidare hävdar Pool att detta kan leda till för tidiga dödsfall (Daly, 2017), vilket också kan stödjas av Moreno och Pleses (2006) hypotes om att den höga dödligheten på rekreationsanläggningar kan vara stressrelaterade.

D’Cruze med flera (2017) har också riktat misstankar om att många av de sengångare som används som fotorekvisita i Manaus kan ha avlidit under den korta perioden då de hållits i fångenskap och använts som fotorekvisita. Antagandet baserades på observationen att alla sengångare hade bytts ut 5 månader efter första besöket.

Fotoaktiviteten i sig är alltså stressande för djuren och om man återgår till de fem friheterna som definierar välfärd så kan man konstatera att varken frihet från ångest eller frihet från obehag som uppstår till följd av en bristande miljö uppfylls. Vid en sammanvägning av den ibland bristfälliga hanteringen, stressfaktorer under själva aktiviteten samt risken för att de tillfångatagna individerna inte överlever fångenskapen, så kan det med säkerhet sägas att djurens välmående är långt ifrån optimala jämfört med hur de lever i det vilda.

Bevarande av *Panthera tigris tigris*

IUCN klassar idag tigern som en utrotningshotad art med en population som fortsätter att minska. Några av de största anledningarna till artens nedgång är på grund av ständigt minskande habitat samt tjuvjakt som syftar till att sälja vidare skinn och ben (IUCN, 2014). Den kommersiella handeln av tigern är därför förbjuden men avel i syfte för turism är fortfarande tillåtet (CITES, 2017).

Med denna information skulle man kunna tänka sig att turismen i tigerparkerna bidrar till att öka artens population och på så sätt har en positiv inverkan. Problemet ligger dock i att många av de studier som gjorts på parkerna i Thailand gemensamt har kommit till slutsatsen att tigrarna besitter en för låg genetisk diversitet. Detta på grund av den tidigare nämnda snabbaveln (Cohen, 2012). En stor andel av de existerande tigrarna är numera hybrider och kan därför inte användas som byggstenar i avelsarbetet och därmed inte hel bidra till det bevarande arbetet av arten (Banks & Doherty 2001).

Många av djuren blir även så pass påverkade av hanteringen i anläggningarna så att de senare inte kan släppas ut i det vilda (Schmidt-Burbach *et al.*, 2015). Tvärt emot anser jag därför att turismen i parkerna kan ha motsatt effekt. En ökad efterfrågan från turisterna kan leda till att behovet av att snabbt få in fler individer till parkerna ökar ytterligare och man står då inför ett dilemma om hur man bör gå tillväga. Antingen så måste man ta fler tigrar från det vilda för att kunna starta upp avelsprogram och öka antalet individer, något som är en långsam process som skulle ta tid och kosta pengar, eller så skulle man kunna fortsätta med snabbaveln utan att bidra till bevarandet. Frågan är dock om det sistnämnda skulle vara etiskt försvarbart för en art som är utrotningshotad?

Det finns även ytterligare anledning till oro över att tigerparkerna påverkar arten negativt. En del författare anser att det finns risk för att tigerparkerna kan användas för att maskera illegal handel av tigerdelar och därmed bidra till efterfrågan av en del animaliska produkter (Dinerstein *et al.*, 2007). Andra menar på att en legalisering av försäljning av tigerprodukter från avelsparkerna faktiskt kan sänka trycket på den vilda populationen i områden där man har svårt att hantera tjuvjakten. Man tror att den legala försäljningen skulle klara av att mätta marknaden, och antalet tigrar i det vilda skulle då hinna reproducera sig i en snabbare takt än de skjuts av (Abbot & Cornelis van Kooten, 2011). Det är dock inte klarlagd var slutdestinationen för många av de tigrar som föds upp på anläggningarna är just nu (Schmidt-Burbach *et al.*, 2015) och den diskussionen får därför lämnas obesvarad i den här rapporten.

Bevarande av *Bradypus variegatus*

Bradypus variegatus bedöms ofta som en svår art att hålla i fångenskap. Enligt Taube med flera (2001) så beror detta framförallt på att arten har svårt att anpassa sig utanför sin naturliga miljö och den redan låga reproduktionshastigheten (19 månader enligt IUCN, 2014) blir därför ännu lägre eller till och med obefintlig i miljöer där deras behov inte kan uppfyllas (Taube *et al.*, 2001). Det saknas nyare studier som visar på vart man står idag och det skulle därför kunna antas att det även i nuläget är svårt att bedriva avelsprogram av sengångarpopulationer för att öka den vilda populationen i bevarande syfte. Det kan även nämnas att svårigheten med att

tillfredsställa artens behov i fångenskap skulle kunna ha ett samband med en negativ välfärd för de individer som används i våra fotografier.

IUCN klassar arten som ”at least concern”, och man anser inte heller att det finns några stora yttre hot. Trots detta så uttrycker man ändå en viss oro för att den ökade illegala handeln samt habitatminskning på grund av regnskogsskövling skulle kunna påverka den vilda populationen. Handeln riktar främst in sig på att fånga in vilda avkommor för att sedan sälja dem som husdjur, något som man skulle kunna se likheter i och koppla till de individer som fångas in och används som fotorekvisita till betalande turister (Moraes-Barros *et al.*, 2014). Även om det idag inte är ett problem så skulle ”selfieturismen” rent teoretiskt kunna öka efterfrågan på sengångare som husdjur, men också för att kunna mäta sig på sociala medier, och därav också leda till nedgång av populationer när man tvingas fånga in allt fler vilda sengångare.

Convention on international trade in endangered species of wild flora and fauna, CITES, stödjer också tankegången om den illegala handelns inverkan, genom att placera sengångaren inom appendix II, vilket innebär att de inte tillhör de utrotningshotade arterna just nu men ligger i riskzonen för att hamna där om inte handeln kontrolleras noggrant (CITES, 2017)

Wild animal selfie-fenomenet

Turistattraktioner som erbjuder närkontakt med djur har alltid förekommit mer eller mindre genom tiden. Förutom de två listade problemen i den här uppsatsen finns det flertal exempel på när människor försökt eller försöker hålla exotiska djur som husdjur eller, förblindade i sin fascination, helt enkelt gått för nära vilda djur, något som sedan kan leda till katastrofala följder för bägge individer (Morales, 2003). Det är helt enkelt svårt att förneka människans nyfikenhet och önskan om att få komma så nära in på djuren som möjligt, och animal selfie-fenomenet känns därför endast som en naturlig följd av detta. Om man tar hänsyn till Sheungting Lo och McKerchers (2015) teori om att vi människor medvetet lägger ut bilder som publiken tycker om att titta på så är det inte heller konstigt att tänka sig att detta är en starkt bidragande faktor till att fenomenet växt så explosionsartat som det faktiskt gjort under de senaste åren.

Det är dock inte fenomenet i sig som är det mest intressanta, utan utvecklingen och de sociala mediernas inverkan på den enorma spridning som aktiviteten fått i nutid. Hade djuren hållits i fångenskap på samma sätt om ”selfie-fenomenet” inte hade funnits? Vad är egentligen hönan och ägget, är det fotograferandet i sig som lett till att djuren hålls i den miljön som de idag görs eller skulle sengångarna ha fångats in och tigrarna fötts upp i parker på samma sätt oavsett, även om turisterna inte tillåtit fotografera?

Jag anser att det är svårt att skilja på hur djuren behandlas under själva fotograferingen från hur de hålls när de inte används. För sengångarna och tigrarna så är det inte bara fotograferandet i sig som är ett välfärdsproblem, men det är svårt att se hur man ska gå tillväga för att kunna fortsätta med aktiviteten utan att påverka djurens välmående. Hur ska man egentligen kunna få tillräckligt tama tigrar i en så pass säker miljö om man låter dem gå fritt när de inte används? Man skulle också behöva mer kunskap för att med säkerhet kunna säga att sengångarna inte skadas av att man fångar in dem tillfälligt för att kunna hålla i dem, även om de sedan släpps tillbaka ut i det vilda igen. Jag bedömer därför att svaret på vad som är hönan och ägget i de här fallen inte är det viktiga i den här diskussionen. Fångenskapen och fotograferandet går hand i

hand. Det som gör att just selfie-fenomenet skiljer sig från vanliga djurparker är just spridningen som det har fått och hur det har lett till eller kan leda till ett ökat lidande för samtliga djur samt problematik kring bevarandet av tigern i det här fallet. Utan selfie-fenomenet hade den här typen av turism förmodligen fortsatt i samma småskaliga form.

Turister medvetenhet och vilja att förändra

Det finns både för- och nackdelar med att en allt större del av vad vi gör läggs ut på sociala medier. Fotografier med oss på djuren sprids snabbt. Man upptäcker att många tycker om att titta på dessa bilder och man vill därför själv få möjlighet att göra detsamma. Efterfrågan ökar med andra ord. Å andra sidan belyses också problemen med fenomenet. Allt fler besöker dessa attraktioner och det kan vara så att fler uppmärksammar att djurvälståndet kanske inte är så bra som deras grundmoral säger att den bör vara.

Trots detta resonemang så finns det studier som påvisar att turisternas medvetenhet angående djurattraktionernas avtryck inte nödvändigtvis ökar bara för att fler åker dit och har möjlighet att se verksamheten med egna ögon. Moorehouse med flera gjorde år 2015 en studie som tittade på hur väl besökarnas recensioner på Tripadvisor stämde överens med olika aktiviteters inverkan på djurens välfärd och bevarande. Gällande tigerinteraktioner som bedömdes ha en negativ effekt på både djurvälståndet och bevarande så var det endast 18% av det totala antalet recensioner negativa eller kritiska. Generellt för alla undersökta djurattraktioner så gällde att omkring 80% av besökarna varken uppfattade eller var medvetna om att djurens välfärd påverkas negativt.

Information spelar en nyckelroll för vilka typer av aktiviteter som vi människor väljer att delta i. Den bristande medvetenheten beror egentligen inte på ointresse av djurlivet, utan snarare på okunskap. Moorehouse med flera (2017b) gjorde en efterföljande studie som påvisade att det är 1,5 till 4,1 mindre sannolikt att turisterna besöker undermåliga djurattraktioner efter att de reflekterar över olika etiska synsätt. Om de dessutom fick se hur negativa attraktionerna bedömdes vara i välfärds och bevarandeaspekt så var sannolikheten mellan 3-13 gånger högre att de valde bort dessa utflyktsmål. World Animal Protection (2017) drog även samma slutsats, det vill säga att turister är mer benägna att ladda upp vad man kallar bra "wild animal selfies", efter att de sett kampanjer eller fått information om hur djuren påverkas på turistattraktionerna.

Alternativ turism

Många gånger utnyttjar man djurattraktioner för att samla in pengar och öka människors medvetenhet om problem och hot mot en viss djurarts population eller välmående (INTOSAI, 2013; Daly, 2017). Detta skulle teoretiskt sett även kunna erbjudas vid de attraktioner som erbjuder selfies, förutsatt att man erbjuder utbildning och omorganiserar företagen i fråga. Fördelen med selfies är att det är ett säkert och billigt sätt för turisterna att få ta del av och se djurlivet. Att fler människor knyter an och fattar tycke för en utrotningshotad art kan, som INTOSAI (2013) förespråkar, också vara positivt ur bevarande synpunkt. Nackdelen är dock att det, som tidigare nämnt, är svårt att garantera djurens välfärd vid den här typen av attraktioner.

Att kombinera både djurens och människans intressen samtidigt är dock inte omöjligt. En studie som gjorts på tigrar, i Nepals nationalpark Chitwan National Park, påvisar att turism som går ut på att se djuren i sitt vilda tillstånd kan vara positivt ur en bevarande aspekt. Ekonomiska förutsättningar och sysselsättning bidrar även till att lokalbefolkningen ställer sig positiva och känner sig mer motiverade till att hjälpa till och bidra till arbetet för tigers bevarande (Thapa *et al.*, 2017). Med andra ord så skulle alltså exempelvis olika typer av safaris kunna vara ett bättre alternativ än den här uppsatsens omskrivna fenomen. Framförallt om man ser till djurens välfärd och bevarandet utav hotade arter.

Framtiden

Greenwashing eller oärlig marknadsföring av hur parkerna arbetar/bidrar med är också något som förekommer inom branschen vilket kan göra det svårt för turisterna att navigera och avgöra vilka typer av djuraktiviteter som man vill stödja (Moorhouse *et al.*, 2017b; Medina, 2005). Moorhouse med flera (2017a) föreslår därför att man bör göra en tydlig och objektiv bedömning av hur ett antal bestämda djurattraktioner påverkar djurens bevarande och välfärd. Det är också viktigt att informationen kan ses på de platser och vid de tidpunkter som turisterna gör sitt val.

Instagram är som tidigare nämnt i inledningen ett exempel på hur man kan förebygga och informera människor om vad deras besök egentligen innebär. Sociala medier når idag ut till många människor och att fler plattformar väljer att uppmärksamma fenomenet skulle helt klart kunna vara ett sätt att få fler människor medvetna och dessutom sprida informationen snabbt. Om populariteten för bilder med vilda djur skulle minska, eller till och med associeras med negativa omdömen så skulle delningen av dessa bilder, som tidigare nämnt, förmodligen avta drastiskt.

Tripadvisor som är en av världens största resehemsidor har också blivit forum för diskussioner angående hur dessa etiskt ifrågasatta djurattraktioner marknadsförs. Hemsidan används flitigt av turister som vill ha guidning över de populäraste aktiviteterna på kommande resmål och det har ifrågasatts att hemsidans rangordning av olika besöksmål inte tar hänsyn till djurens välfärd. Tripadvisor anser att det är besökarnas eget ansvar att sätta låga betyg vid undermålig djurvälfärd, medan andra istället menar att bästa vägen fram vore om sidan själva förändrar sin algoritm som rankar turistattraktionerna (Bale, 2016). Ur min synvinkel så skulle båda förslagen i slutändan nå samma resultat, men det skulle förmodligen ta längre tid om besökarna själva ska uppmärksamma djurhållningens konsekvenser. Eftersom många söker sig till hemsidan i ett tidigt skede så skulle handfast information eller märkning av aktiviteterna därför ha ett stor påverkan på synen av just animal selfies.

Lagstiftning skulle kunna vara ett annat sätt att hantera och minska djurlidandet. På sociala medier är det ofta ett företag eller den enskilda individen som tar ställning till sina personliga djuretiska värderingar, men detta skulle inkludera att hela regeringar tar ställning till och sätter upp moralen för vilka djuraktiviteter som är acceptabla eller ej. Lagstiftning stoppar dock inte all aktivitet, att använda vilda djur för kommersiellt syfte är till exempel inte lagligt i Manaus, men trots det så erbjuds turister närkontakt med vilda sengångare (Daly, 2017). Lagstiftning skulle kanske därför inte bara behöva riktas mot företagen i sig, utan den skulle kanske också behöva reglera mer exakt hur företagen får marknadsföra sig själva.

Ovan nämnda exempel är olika sätt som kan användas för att rikta om marknaden och endast gynna turismplattformar som har en god bevarande förmåga samt god djurvälstånd. Är man som turist idag osäker på hur det egentligen ser ut på platsen man tänkt besöka så skulle en rekommendation kunna vara att man antingen försöker sätta sig in i, eller att man helt avstår från aktiviteten. World Animal Protection (2017) har tagit fram riktlinjer för vad de anser är en etiskt försvarbar "animalselfie" och listar varningssignaler som lyder: Ta inte kort om du kan krama, hålla eller ta en selfie med vilt djur. Jaga inte efter eller fånga djur i syfte att ta en bild. Använd inte mat eller fällor för att locka fram dem. Rapportera om man misstänker att förhållandena är undermåliga, exempelvis genom bedömningssidor så som Trip Advisor, eller via sociala media.

Utökade studier och problem som uppstått i arbetet

Det skulle behövas göra fler studier och observationer för att kunna fastslå hur sengångarnas naturliga beteende och välfärd påverkas på längre sikt under dessa aktiviteter. Det skulle även vara intressant att undersöka mer i detalj hur själva djurhållningen ser ut för båda djurslagen när turisterna inte är på plats.

Turistaktiviteter som endast bedrivs i syfte för att fotografera människor tillsammans med djur är så pass nytt att det därför endast finns ett fåtal källor/personer som studerat fenomenet. Däribland återfinns World Animal Protection som jag till stor del har använt som källa för att beskriva hur själva processen går till. Detta kan man självklart ifrågasätta i och med att texterna i deras publicerade rapporter förmodligen är mer eller mindre vinklade. Jag har ändå bedömt att fakta som erhållits är korrekt eftersom de fåtal rapporter som finns ändå stödjer den. Att göra en ny litteraturstudie på fenomenet om några år skulle därför kunna vara mycket aktuellt för att se om påståendena som finns idag fortfarande gäller.

Slutsats

Avslutningsvis så kan man konkludera att wild animal selfies verkar ha en negativ inverkan på båda undersökta djurslagen. Det finns potential för att aktiviteterna ska kunna bidra till ett bevarande inom arterna men som det ser ut just nu så är detta inte möjligt. Sengångarna har svårt att överleva i fångenskap och tigerparkernas avel har lett till bristfällig genetisk pool. Trots detta så påverkar inte heller aktiviteterna de vilda populationerna avsevärt och fenomenet bör därför framförallt anses som ett djurvälståndproblem.

Fotograferingsaktiviteten inducerar stress och påverkar båda arternas välmående, men riskerna för sengångarna är förmodligen större vid själva turistanteringen medan tigrarna framförallt lider av djurhållningen i sig. De utrotningshotade bengaliska tigrarna har generellt störst utmaningar när det kommer till bevarande och välfärdsfrågor och det bör därför också kunna antas att det är de som lider mest. Det är dock intressant att ställa de båda arterna mot varandra och med facit i hand så verkar alternativet till tigerparkerna, det vill säga att fånga sengångare från det vilda, inte heller vara ett bra alternativ.

Får man dock bort fokus på just animal selfies, i förmån för andra typer av aktiviteter inom wild animal tourism, exempelvis safari för att se tigrar och guidade turer i regnskogen för att få

uppleva vilda sängångare, så bör behovet av båda aktiviteterna försvinna. Det kräver dock att vi skulle behöva åsidosätta behovet som driver oss till att vilja ladda upp just denna typ av bilder på våra sociala medier.

Turisterna saknar kunskap om hur verksamheterna egentligen fungerar och lättillgänglig information som upplyser besökarna om hur verkligheten ser ut kan därför vara en stark bidragande faktor till hur besökarna väljer att resonera i framtiden.

Det ligger i vårt intresse att bevara habitat och djurliv – det bidrar inte bara till djurens välfärd utan också till vårt eget välmående och hälsa.

LITTERATURFÖRTECKNING

- Abbot, B, Cornelis van Kooten, G. (2011). Can domestication of wildlife lead to conservation? The economics of tiger farming in China. *Ecological Economics*, vol 70 (4), ss. 721-728.
<https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2010.11.006>
- Bale, R. (2016). TripAdvisor Accused of Promoting Cruel Animal Attractions. *National geographic*, 19 maj.
Tillgänglig: https://news.nationalgeographic.com/2016/05/160519-TripAdvisor-wildlife-tourism-animal-welfare/?_ga=2.22046399.588872932.1522252599-48429718.1514552431 [2018-03-29]
- Banks D, Doherty F. (2001). Thailand's tiger economy. *Environmental Investigation Agency*, 1 juni
Tillgänglig: <https://eia-international.org/wp-content/uploads/Thailands-Tiger-Economy-low-res.pdf> [2018-02-14]
- Chundawat, R.S., Khan, J.A. & Mallon, D.P. (2011). *Panthera tigris ssp. tigris*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2011: e.T136899A4348945.
<http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2011-2.RLTS.T136899A4348945.en>
- Convention on international trade in endangered species of wild flora and fauna (2017-04-04). *Appendices I, II and III*.
Tillgänglig: <https://www.cites.org/eng/app/appendices.php> [2018-03-14]
- Convention on international trade in endangered species of wild flora and fauna. *The CITES Appendices*.
Tillgänglig: <https://www.cites.org/eng/app/index.php> [2018-03-14]
- Cohen, E. (2012). Tiger Tourism: From Shooting to Petting, *Tourism Recreation Research*, vol. 37 (2), ss. 193-204.
<https://doi.org/10.1080/02508281.2012.11081708>
- Curtin, S. (2009). Wildlife tourism: the intangible, psychological benefits of human-wildlife encounters. *Current issues in Tourism*, vol 12 (5-6), ss 451-474.
<https://doi.org/10.1080/13683500903042857>
- Daly, N. (2017). Special Report: The Amazon Is the New Frontier for Deadly Wildlife Tourism. *National Geographic*, 3 oktober
Tillgänglig: <https://www.nationalgeographic.com/photography/proof/2017/10/wildlife-watch-amazon-ecotourism-animal-welfare/> [2018-02-13]
- D'Cruze, N., Machado, F. C., Matthews, N., Balaskas, M., Carder, G., Richardson, V., Viêto, R. (2017). A review of wildlife ecotourism in Manaus, Brazil. *Nature Conservation*, vol. 22, ss. 1-16.
<https://doi.org/10.3897/natureconservation.22.17369>
- Dinerstein, E., Loucks, C., Wikramanayake, E., Ginsberg, J., Sanderson, E., Seidensticker, J., Forrest, J., Bryja, G., Heydlauff, A., Klenzendorf, S., Leimgruber, P., Mills, J., O'Brien, T.G., Shrestha, M., Simons, R., Songer, M. (2007). The Fate of Wild Tigers. *BioScience*, vol 57 (6), ss. 508-514.
<https://doi.org/10.1641/B570608>

- Fernandes Giné, G. A., Righetto Cassano, C., Souza de Almeida, S., Faria, D. (2015). Activity budget, pattern and rhythm of maned sloths (*Bradypus torquatus*): Responses to variations in ambient temperature. *Mammalian Biology- Zeitschrift für Säugetierkunde*, vol. 80 (6), ss. 459-467.
<https://doi.org/10.1016/j.mambio.2015.07.003>
- Flaherty, G. T, Choi, J. (2016). The ‘selfie’ phenomenon: reducing the risk of harm while using smartphones during international travel. *Journal of Travel Medicine*, vol 23 (2)
<https://doi.org/10.1093/jtm/tav026>
- Goodrich, J., Lynam, A., Miquelle, D., Wibisono, H., Kawanishi, K., Pattanavibool, A., Htun, S., Tempa, T., Karki, J., Jhala, Y. & Karanth, U. (2015). *Panthera tigris*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2015: e.T15955A50659951.
<http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2015-2.RLTS.T15955A50659951.en>
- Instagram (2018). *About us*.
Tillgänglig: <https://www.instagram.com/about/us/> [2018-02-06]
- Intosai working group on Enviromental Auditing. (2013) *Impact of Tourism on Wildlife Conservation*. Wien: International Organization of Supreme Audit Institutions.
Tillgänglig: http://iced.cag.gov.in/wp-content/uploads/2014/02/2013_wgea_Wild-Life_view.pdf [2018-02-08]
- Manteca, X., Mainau, E., Temple, D. (2012) What is animal welfare? *Farm animal welfare education centre*.
Tillgänglig: https://www.fawec.org/media/com_lazy/pdf/pdf/fs1-en.pdf [2018-03-14]
- Medina, L.K. (2005) Ecotourism and Certification: Confronting the Principles and Pragmatics of Socially Responsible Tourism, *Journal of Sustainable Tourism*, vol 13 (3), ss. 281-295.
<https://doi.org/10.1080/01434630508668557>
- Mills, G. (2018). Social media giant takes action on wildlife ‘selfies’. *VetRecord*, vol 181 (25).
<http://dx.doi.org/10.1136/vr.j5899>
- Moraes-Barros, N., Chiarello, A. & Plese, T. (2014). *Bradypus variegatus*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2014: e.T3038A47437046.
<http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2014-1.RLTS.T3038A47437046.en>
- Morales, T. (2003). The Bad And Ugly Of Exotic Pets. *CBS news*, 24 juni.
Tillgänglig: <https://www.cbsnews.com/news/the-bad-and-ugly-of-exotic-pets/> [2018-03-29]
- Moorhouse, T.P., Dahlsjö, C.A.L., Baker, S.E., D’cruze, N., Macdonals, D.W. (2015). The Customer Isn’t Always Right-Conservation and Animal Welfare Implications of the Increasing Demand för Wildlife. *PLoS ONE*.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0138939>
- Moorhouse, T., D’cruze, N.C., Macdonald, D.W. (2017a). Unethical use of wildlife in tourism: what’s the problem, who is responsible, and what can be done? *Journal of Sustainable Tourism*, vol 25 (4), ss. 505-516.
<https://doi.org/10.1080/09669582.2016.1223087>

- Moorhouse, T.P., D’Cruze, N., Macdonald, D.W. (2017b). The effect of priming, nationality and greenwashing on preferences for wildlife tourist attractions. *Global Ecology and Conservation*, vol 12, ss. 188-203.
<https://doi.org/10.1016/j.gecco.2017.11.007>
- Moreno, S, Plese, T. (2006). The Illegal Traffic in Sloths and Threats to Their Survival in Colombia. *Edantata*, vol. 7, ss. 10-18.
<https://doi.org/10.1896/1413-4411.7.1.10>
- Morgan, K.N., Tromborg, C.T. (2007). Sources of stress in captivity. *Applied Animal Behaviour Science*, vol 102 (3-4), ss. 262-302.
<https://doi.org/10.1016/j.applanim.2006.05.032>
- Nationalencyklopedin. *selfie*.
 Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/selfie> [2018-01-31]
- Orams, M.B. (2002) Feeding wildlife as a tourism attraction: a review of issues and impacts. *Tourism management*, vol 23 (3), ss. 281-293.
 DOI: 10.1016/S0261- 522 5177(01)00080-2.
- Schmidt-Burbach, J., Ronfot, D., Srisangiam, R. (2015). Asian Elephant (*Elephas maximus*), Pig-Tailed Macaque (*Macaca nemestrina*) and Tiger (*Panthera tigris*) Populations at Tourism Venues in Thailand and Aspects of Their Welfare. *PLoS ONE*.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0139092>
- Sheriff, M. J., Krebs, C. J., Boonstra, R. (2009). The sensitive hare: sublethal effects of predator stress on reproduction in snowshoe hares. *Journal of Animal Ecology*, vol 78 (6).
<https://doi.org/10.1111/j.1365-2656.2009.01552.x>
- Sheungting Lo, I., McKercher, B. (2015). Ideal image in process: Online tourist photography and impression management. *Annals of Tourism Research*, vol 52, ss. 104-116.
<https://doi.org/10.1016/j.annals.2015.02.019>
- Silva, S. M., Summa, J.L., Summa, M. E. L., Geraldi, V. C., Belluci, M., Klefasz, A., Morgante, J. S., Moraes-Barros, N. (2014). Contribution of wildlife governmental centers to conservation and biological study of sloths *Bradypus variegatus*. *Natureza & Conservação*, vol. 12 (1), ss. 79-85.
<https://doi.org/10.4322/natcon.2014.014>
- Taube, E., Keravec, J., Vilé, J.C., Duplantier, J.M. (2001). Reproductive biology and postnatal development in sloths, *Bradypus* and *Choloepus*: review with original data from the field (French Guiana) and from captivity. *Mammal Review*, vol 31 (3-4), ss. 173-188.
 DOI: 10.1111/j.1365-2907.2001.00085.x
- Thapa, B., Aryal, A., Roth, M., Morley, C. (2017). The contribution of wildlife tourism to tiger conservation (*Panthera tigris tigris*). *Biodiversity*, vol 18 (4), ss. 168-174.
<https://doi.org/10.1080/14888386.2017.1410443>

Vaz, J., Narayan, E.J., Kumar, R.D., Thenmozhi, K., Thiyagesan, K., Baskaran, N. (2017). Prevalence and determinants of stereotypic behaviours and psychological stress among tigers and leopards in Indian zoos. *PLoS ONE*, 12(4).

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0174711>

World Animal Protection. (2016). Tiger selfies exposed - A portrait of Thailand's tiger entertainment industry. London: World Animal Protection.

Tillgänglig: https://www.worldanimalprotection.org/sites/default/files/int_files/tiger_selfies_exposed_a_portrait_of_thailands_tiger_entertainment_industry.pdf [2018-02-02]

World Animal Protection. (2017). *A Close up on cruelty: The harmful impact of wildlife selfies in the Amazon*. London: World Animal Protection.

Tillgänglig: https://d31j74p4pxrpf.cloudfront.net/sites/default/files/se_files/a_close_up_on_cruelty_report_2017.pdf [2018-02-02]

World Tourism Organisation UNWTO. (2017) *Why tourism*.

Tillgänglig: <http://www2.unwto.org/content/why-tourism> [2018-02-06]